

1/8
Anul II. 1926 - 1927.

Nr. 8. Marți 22 Febr. 1927.

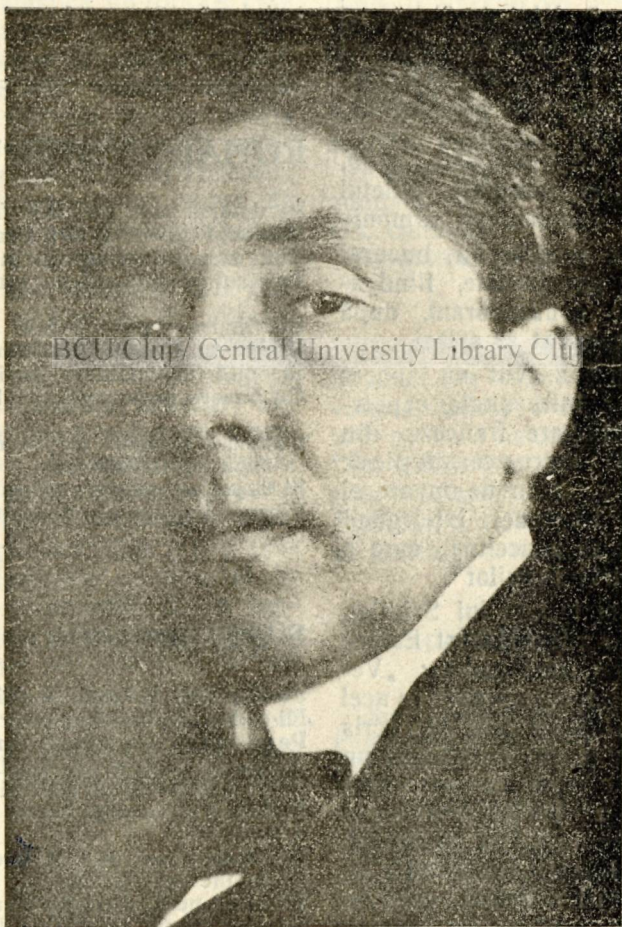
TEATRUL

**APARE IN FIECARE MARTI
SUB INGRIJIREA UNUI COMITET DE REDACTIE**

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA : CLUJ, PIAȚA CUZA VODĂ 16

D-I ZAHARIA BARSAN

TEATRUL NAȚIONAL DIN CLUJ : Joi 24 Februarie 1927 : Hoji.

SCHILLER

Marele poet german s'a născut în anul 1759 la Marbach (Württemberg). Operele lui principale sunt următoarele: „Briganzii“, „Walenstein“, „Maria Stuart“, „Don Carlos“, „Wilhelm Tell“, etc.

Alături de Goethe, este cel mare poet al Germaniei și e considerat ca unul dintre șefii școlii romantice.

Stilul lui Schiller este viu, imaginația lui înaripată, sufletul scaldat în dumnezeiești armonii.

Țimp ce a trăit, s'a bucurat de o mare popularitate, fiind apreciat de contemporani, după cum este admirat și astăzi.

Cu „Hoții“ a avut un succes extraordinar. Între altele, căpeteniile revoluționare franceze, din recunoștința pentru această piesă, l'au numit cetățean de onoare al republicii franceze, înțelegând marea valoare a aceluia, care a „rupt sceptrul tiranilor“.

Cu privire la arta lui Schiller, cunoscutul scriitor Hebert Eulenberg, a scris următoarele: „Veracitatea internă, îmbinată cu acel minunat avânt cu care și-a scris versurile, au făcut dintr'ânsul un poet datirambic și ele ne mișcă încă și astăzi. De aceia și acela pentru care arta nu valorează nimic sau îi este indiferentă, la auzul versurilor sale e captivat și stăpânit de o dorință nepresimțită, spre o inspirație mai supremă, după cum un alpinist care se afiă în șes este prins de do-

rul Al'pilor când aude răsunetul cornului de munte...

Arta sa poetică l'a făcut atât de celebru, încât ea ne strălucește și astăzi încă în aceiași sclipire.“

ROMANȚA 'NCEPUTĂ...

Pe umărul meu pleacă-ți fruntea
Romanța 'ncepută să-ți cânt,
Cum seara 'n pădure prin frunze
Trecând fredonează un vânt!

Din floarea iubirii petale
S'adun în duiosul meu cânt,
Și ochii tăi umezi de lacrimi
Cu buzele mele să-ți svânt!

S'adormi legănată de visuri
În rușă sublimului cânt,
Și negrelor gânduri din minte
Uitarea le sape-un mormânt!

D. PSATTA

SÂNT SINGUR...

Sunt singur azi țigane iară,
Mi-e dor de trista ta vioară!
Pe scândura ce plânge dorul,
Apleacă-ți fața ta ca norul,
Și ca sub greul de povară
Încheagă-o melodie rară!

Un cântec cum nu-i nicăirea,
Să se înceapă cu iubirea,
Sfârșind puternic cu 'nceputul
Să simt că mi se sfarmă lutul,
Că mi se rătăcește firea,
Că pier e 'n noapte amint real!

D. PSATTA

Premierele Teatrului Național din Cluj

M-me Sans Gêne

Am văzut-o pe d-na Olimpia Bârsan iarăși, interpretând cu bogăția sufletului său de mare artistă dramatică un rol care cere o caracterizare analitică, minuțioasă, spre a da intuiția realității și spre a trezi emoția artistică Doamnei Olimpia Bârsan soarta i-a dat bogăția darurilor spirituale necesare artistului dramatic; spirit fin înțelegător care-i dă puțința să se adâncească în lumea sufletească a personajului pe care are să-l întrupeze din nou, așa cum a fost el în sufletul poetului creator; și cu aceeași dărnicie i-a oferit și bogăția darurilor materiale, necesare exteriorizării lumii sufletești, a personajului: siguranța și precizia jocului scenic, cu tot ce-i aparține (voce, declamație, siguranța mișcărilor) siguranță și precizie susținută continu și în continuă corespondență cu tonul, din care rezultă acea impresie de armonie artistică care te face să simți că ai înaintea o viață adevărată. E acesta marele dar al creatorilor. D-na Olimpia Bârsan are puterea creatorilor dramatici.

(„Națunea“)

„Măestrul“

de Mircea Ștefănescu

În rolul titular, d. D. Psatta, a jucat sobru și redând destul

de reușit sbuciumul sufletesc al soțului înfrânt de vârstă.

Surprinzător de bine, d-ra Virginia Cronvald în „Pulu“. Tânăra artistă progresează văzând cu ochii. A devenit un element cu adevărat indispensabil al teatrului nostru.

Ireproșabil și convingător, d. Nae Dimitriu în rolul primului secretar amoretat.

Siluețe reușite, în roluri secundare, d-nii V. Potoroacă și Gh. Gheran.

Montarea, cu gust.

(„Dimineața“)

*

D-ra Virginia Cronvald (Puiu) în actul I a arătat multă desinvoltură, reliefând anumite caractere pe care autorul le-a neglijat. Din restul interpreților, bine d. Psatta (Maestrul), în notă d-nii Dimitriu și Potoroacă (primul și al doilea secretar).

(„Cuvântul“)

Smochine de Sicilia

de Luigi Pirandello

„Smochinele de Sicilia“ un act de Pirandello, a fost montată aici în condiții tehnice ireproșabile și reprezentată cu forțe artistice suficiente. E una din cele mai bune montări ale teatrului național din Cluj.

D. N. Voicu, tânărul artist, s'a achitat pe deplin. Reliefează în proporții îmbucurătoare, ca artist cu mari capacități de a înțelege personajul, de a-l aprofunda și de a-l închea într'un tip viu și din toate punctele de vedere acceptabil.

(„Biruința“)

O piesă de Pirandello trebuie să stărească curiozitatea intelectualilor și Clujul, centru universitar, are o falangă imensă de intelectuali.

D. Voicu în țărănul Micuccio, a plăcut și a mișcat întreg auditoriul, fiindcă cu mijloace simple și firești a redat pe omul dela țară, care merge drumul drept, gândește drept, vorbește drept.

D-na Natalla Ștefănescu a pus mult omenesc în caracterizare mamei care și-a urmat fiica în oraș, asistând neputincioasă la prăbușirea morală a copilei, odată cu urcușul ei pe culmea unei cariere artistice.

D-ra Valeria Poruț a avut atitudinii frumoase, grația și cochetăria femeii de lume.

(„Rampa„)

Instinctul

de Henry Kistemaekers

D. Zaharia Bârsan, n'a abandonat nici unul din mijloacele de încercat artist, ce-i stau la dispoziție, pentru a plăsmui un tip desăvârșit — omul dublu din piesă, omul înșfăcat de idealism și animalitate, în sufletul căruia biruie la urma urmelor efortul etico-estetic al divinității sale originare. În mod evolutiv, evidențând situațiile prin care trece un suflet de demiurg — ființa plăsmuită din întunec și lumină — d. Zaharia Bârsan s'a dovedit în plină și fecundă tinerețe creatoare. Îl văd prima dată în teatru modern și așa vrea să-l văd încă de o sută de ori.

În „Instinctul“ a ajuns o culme, unde, critica — adică judecata analizantă încetează și numai sufletul s'vurează estetic. De aceea spun că d. Zaharia Bârsan este — spre bucuria noastră, în plină și fecundă creație artistică.

(G. M. Ivănov)

Bărbatul domnișoarei de Dregly

Di Neamțu-Ottonel (deputatul Dorozsmai) joacă atât de des și e atât de vrednic, încât aducându-i noui elogii ar fi să ne repetăm până la banalitate. Di Mihăilescu Brăila (Berci Halmay) are înainte de toate intuiția scenei. Dsa pe scena teatrului clujan e creatorul tipului secătural în diminutiv. Di Potcoavă (socrul lui Gathy) are humorul dsale specific care nu dă greș nici odată.

D-na Janny Rădulescu a avut de susținut întâiul rol mare al dsale. Temperamentul dsale dramatic e în plină dezvoltare. Ingenuuă și plină de naturaleză a mascat cu șiretenie zâmbitoare dedesubturile farsei din piesă. Succesul dsale de altfel nu rezidă în expansiune, ci într'o volată undulație a vocii și a gesturilor.

(„Patria“)

APUS DE SOARE

*Moare soarele luminii!
Câmpul fură stropi de aur,
Norii fură strop de sânge,
Unda mării'n mu mur plânge
Și lumini roși-violete
În adâncuri și le frânge!*

*Moare soarele de aur!
Florile îndurerate
Plâns de rouă până mânc
În potire au s'adune,
Iar isoarele în susur
Prohodesc de'ngropăciune!*

*Moare soarele de sânge!
De durere 'ntreaga fire
Neclintită stă, pierdută!
Frunza'n cod u este mulă,
Doar un vultur printre nouri
Raza ultimă-i sărută!*

D. PSATTA

Mișcarea teatrală în Rusia

Pe când arta dramatică a trecut în Rusia printr'un șir de schimbări, atât în cece privește subiectele cât și montarea, opera a rămas mai conservativă. Încercările de revoluționare în domeniul operelor au eșuat și experimentele cu prelucrarea operelor vechi aparțin de mult arhivelor.

Drama în schimb, prezintă un caracter deosebit. Dintre autorii vechi se mențin numai clasicii. Tendințele revoluționare au pătruns și în teatrele cu vechi tradiții cum e Teatrul Mic din Moscova care există de peste o sută ani și Teatrul de Artă, al cărui artiști joacă acum pentru scene diferite.

Moscova, cași înainte, imprimă tonul în această direcție. Acolo se joacă cele mai interesante piese noi și se valorifică dife-

ritele tendințe și elemente teatrale.

În sezonul actual se observă pe scena dramatică din Moscova o rezistență hotărâtă împotriva constructivismului lui Meyerhold și impresionismului în realizațiile scenice. Piesa „Pădurea“ de Ostrovski a fost jucată în prelucrarea lui Meyerhold, în mijlocul unor construcțiuni de fer în locul decorurilor de pânză. Însă toate aceste încercări nu s'au putut menține. De mare succes se bucură piesa „Familia Turbin“ de Bulgakov pe scena Teatrului de Artă din Moscova.

La începutul acestui sezon s'a făcut și încercarea de a prelucra „Livada cu Vișini“ a lui Cochov într'o comedie, dar încercarea n'a reușit și Teatrul de Comedie din Leningrad a șters piesa de pe afiș.

INFORMAȚIUNI TEATRALE

La New-York se instituește cenzura pieselor de teatru

În cercurile teatrale și literare americane a provocat o vie senzațiune inițiativa senatorului Greenberg, care a propus departamentului pentru instrucțiune publică a statului New-York, un proiect de lege prin care se înființează cenzura pieselor de teatru.

Asociațiunile artiștilor dramatici și ale criticilor au convocat

imediat întruniri de protestare.

Îngrijorat de proporțiile pe cari amenință să le ia această idee a senatorului Greenberg, primarul orașului New York a convocat într'o conferință intimă delegațiile directorilor de teatre ale autorilor dramatici și ale actorilor.

De asemenea au asistat procurorul general și prefectul poliției din New York.

Până în prezent, aprecierea moralității pieselor de teatru era lăsată la aprecierea unui „juriu al cetățenilor“ instuit anume în acest scop. Acest onorabil juriu

pare a nu cenzura cu destulă severitate piesele prezentate și a nemulțumit profund anumite cercuri.

Această atitudine a unei părți din public a fost provocată de faptul că teatrele din New-York au reprezentat câteva piese refuzate de cenzura londoneză.

Teatrul la Berlin

La „Theater in der Königgrätzer-Strasse va avea loc în curând premiera unei piese engleze „Nimfa fidelă“ de Margaret Kennedy și Basil Dean, cu Elisabetha Bergner în rolul titular.

*

„Ultima somație“ este titlul piesei autorului englez Thomas Tallons care se va reprezenta în curând la „Theater in der Kommandanten-Strasse“.

Știri dela teatrele din Viena

La teatrul „In der Iosefstadt“ se reprezintă „Victoria“ de Somerset Maughan în punerea în scenă a lui Max Reinhardt.

*

La „Akademien Theater“ se reprezintă cu mare succes comedia lui Molnar: „Spiel im S. hlos“.

*

La Burgtheater s'a pus în repetiție „Dictatorul“ de Jules Romains.

Unul din primele roluri e jucat de Raul Aslan.

Reconstituirea teatrului antic

Un amator de artă elenă, care e în acelaș timp arheolog, d. Angelio Sihelamos, a hotărât să organizeze la Delphis, în numele teatrului antic o serie de reprezentații de un mare interes artistic.

E vorba să se reconstitue, — atâta cât permit documentele iconografice existente, realizarea tragediei în antichitate.

Pentru a ajunge la acest rezultat, d. Angelio Sihelamos a fondat la Atena și la Delphis o grupare de artiști cari studiază ritmul și elenismul, pentru a ajunge să compune ansambluri euritmice.

În cursul luni Martie se va da la Delphis o reprezentație cu „Prometheu în lanțuit“ de Eschyle în textul său inițial. Actorii vor purta măști, nu numai copiate după documente vechi, ci stabilite după machete, într'un spirit modern.

* * *

Poetul Tudor Arghezi a isprăvit o piesă pentru copii, pentru teatru teatrul de copii al d-lui Adrian Maniu.

Piesa se numește „Vanzătorul de ochelari“, și va fi pusă în repetiție.

Premiera aceasta are o deosebită importanță literară întrucât e probabil că marele poet va continua să producă și lucrări teatrale.

Rolurile principale vor fi ținute de dnii Iancovescu și Niculescu-Buzău.

*

La Teatrul din Paris obține

mare succes comedia lui Glass și Klein „Potasch și Perlmutter“ care s'a jucat acum trei ani și la noi la teatrul Regina Maria.

*

Sindicatul teatrelor berlineze a stabilit o statistică interesantă defalcând după ocupații și profesii pe vizitatorii diferitelor teatre.

Din cei 40 000 de vizitatori zilnici se numără: 13.000 comercianți; 1000 fabricanți; 32000 împiegați comerciali; 700 procuriști; 3000 medici; 22 000 profesori; 2000 advocați; 1100 ingineri; 800 ofțeri; 700 studenți și elevi; 200 bancheri; 100 literați; 800 dentiști; 63 preoți; 142 bijutieri; 28 magistrați; 21 procurori; 10 primari; 7 portărei.

*

Teatrul Femina din Paris con-

tinuă să reprezinte „Prisoniera“ de Bourdet cu dnele Alice Dufrenne, Lilyane Gorun, Rauzena, și dñii Preller, Deville și Arvel.

*

Parisul e în ajunul unei mari premiere. Teatrul des Arts repetă „On ne sait jamais“ piesă în 4 acte de François de Curel, membru al Academiei.

Curel e unul din produsele vestitului „Têâtre Libre“ condus de Antoine, și autorul mai multor piese de idei, dintre care unele ca „Nouvel idole“ și Terre L'humaine“ au jucate și la noi. Autorul lor n'a cunoscut niciodată marile succese de serie, dar piesele elogios apreciate de critică, pentru ideile ce le discută și pentru corecta lor ținută literară. Constituiesc o comoară a literaturii dramatice franceze.

IULIU MUȘA & CO.

C O A F O R D E D A M E

Execută lucrări de artă în această
branșă. — Specialist în coafuri de
dame. — Lucrări de păr. — Vopsește
părul în orice culoare, garantând du-
rabilitatea. — L'ORÉAL colorile: noir,
brun, chatâin foncé, chatâin, chatâin
clair, blond cendre, blond doré, blond,
blond clair, vénétien rouge, vénétien
clair. Acestea se găsesc în praf și fluid.

CLUJ, STR. MEMORANDULUI 10.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SIMION NIERENFELD

Mare depozit de
cherestea pentru
construcții și
materiale similare.

CLUJ, CALEA DOROBANȚILOR 9